

11. El porcentaje de acuerdo en la mediación notarial supera el 70 por ciento. (2021). [The percentage of agreement in notarial mediation exceeds 70 percent]. *Consejo General Del Notario – General Notary Advice*. Retrieved from: <https://inlnk.ru/vogEK1> [in Spanish].
12. Osrodek Mediacyjny przy Izbie Notarialnej w Gdansk. [Mediation Center at the Chamber of Notaries in Gdańsk]. Retrieved from: <https://www.gdin.pl/mediacje/> [in Polish].
13. O mediatcii. (2019, September 18). *Zakon Gruzii № 4954-ІІ* [Law of Georgia On Mediation]. Retrieved from: <https://matsne.gov.ge/ru/document/view/4646868?publication=2> [in Russian].
14. O sovershenstvovanii poriadka sistemnoi i sporadicheskoj registracii prav na zemelnye uchastki i kadastrykh dannyx. (2019, December 11). *Zakon Gruzii № 5500*. [Law of Georgia On Improving the Procedure for Systemic and Sporadic Registration of Rights to Land Plots and Cadastral Data]. Retrieved from: <https://matsne.gov.ge/ru/document/view/3306633?publication=9> [in Russian].
15. O notariate. (2009, December 04). *Zakon Gruzii № 2283*. [Law of Georgia On Notaries]. Retrieved from: <https://matsne.gov.ge/ru/document/view/90928?publication=20> [in Russian].
16. O mediatcii. (2015, August 21). *Zakon Respubliki Moldova № 137*. [Law of Moldova On Mediation]. Retrieved from: <https://mediation-eurasia.pro/zakonodatelstvo/zakon-respubliki-moldova-137-o-mediaci> [in Russian].
17. Public Notaries And Notary Activity. (1995, May 12). Law No. 36 (Republished). Retrieved from: <https://www.global-regulation.com/translation/romania/3757336/law-no.-36-of-12-may-1995-%2528republished%2529-public-notaries-and-notary-activity.html> [in English].
18. Tokarieva K.S. (2020). Uhoda za rezultatamy mediatsii v systemi administratyvno-pravovoho rehuliuвання. [Agreement on the Results of Mediation in the System of Administrative and Legal Regulation]. *Pravo i Bezpeka – Law and Security*, 3(78), 85-89. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 17.04.2022

УДК 342.9

DOI: 10.36550/2522-9230-2022-12-119-123

Кіблик Дар'я Володимирівна,
аспірантка кафедри права та правоохоронної діяльності
Центральноукраїнського державного педагогічного
університету імені Володимира Винниченка
e-mail: kiblykdasha@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-2518-7647>

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВИХ ЗАСАД ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Статтю присвячено аналізу правових засад (принципів) державної політики щодо забезпечення прав і свобод осіб з інвалідністю. На основі проведеного дослідження запропоновано принципи державної політики щодо забезпечення прав і свобод осіб з інвалідністю поділяти на універсальні (загальні) та галузеві (спеціальні).

Визначено, що універсальні (загальні) – принципи, що притаманні державній політиці в цілому, застосовуються у всіх її видах (підвидах). До них, зокрема, відносяться: верховенства права; відповідності нормам міжнародного права та положенням міжнародних договорів; гуманізму, доцільності та обґрунтованості; ефективності; законності; людиноцентризму; науковості; плановості; пріоритетності захисту національних інтересів; прогнозованості; рівності усіх суб'єктів; системності; утвердження та забезпечення прав і свобод людини; фаховості та компетентності суб'єктів та інші загальні принципи.

Зазначено, що галузеві (спеціальні) – оригінальні принципи, що, як правило, притаманні конкретному виду (підвиду) державної політики. Своєю чергою вони диференціюються на: а) ординарні – внутрішні принципи державної політики щодо забезпечення прав і свобод осіб з інвалідністю, які мають загальний характер та суттєве (базове) значення. До них відносяться: відповідальності уряду за створення системи, спрямованої на усунення умов, що призводять до інвалідності; доступності; залучення та включення до суспільства; недискримінації; поваги до прав і здібностей дітей з інвалідністю; повної участі; рівності можливостей; рівності чоловіків і жінок; свободи вибору; створення рівних умов; створення умов для незалежного життя; б) іманентні – внутрішні принципи державної політики щодо забезпечення прав і свобод осіб з інвалідністю, які є виключними та специфічними, тобто притаманні (властиві) лише цій субполітиці. До них відносяться: врахування потреб та інтересів осіб з інвалідністю; всебічної підтримки осіб з інвалідністю; застосування та впровадження засад універсального дизайну; наскрізної безбар'єрності; підвищення рівня обізнаності осіб з інвалідністю та щодо них; сприяння розвитку сталого міської мобільності.

Ключові слова: особи з інвалідністю, державна політика щодо забезпечення прав і свобод осіб з інвалідністю,

принципи, адміністративно-правові засади.

Kiblyk D. PRINCIPLES OF FORMATION AND IMPLEMENTATION OF STATE POLICY REGARDING ENSURING THE RIGHTS AND FREEDOMS OF PERSONS WITH DISABILITIES

The article is devoted to the analysis of the principles of state policy on ensuring the rights and freedoms of persons with disabilities. Based on the study, it is proposed to divide the principles of state policy on ensuring the rights and freedoms of persons with disabilities into universal (general) and sectoral (special).

It is determined that universal (general) - the principles inherent in public policy in general, are applied in all its types (subspecies). These include, in particular: the rule of law; compliance with international law and the provisions of international treaties; humanism, expediency and validity; efficiency; legality; anthropocentrism; scientific; planning; priorities of protection of national interests; predictability; equality of all subjects; systematicity; affirmation and provision of human rights and freedoms; professionalism and competence of subjects and other general principles.

It is noted that sectoral (special) - original principles, which are usually inherent in a particular type (subspecies) of public policy. In turn, they are differentiated into: a) ordinary - internal principles of state policy to ensure the rights and freedoms of persons with disabilities, which are general in nature and essential (basic). These include: the government's responsibility to create a system to address conditions that lead to disability; accessibility; involvement and inclusion in society; non-discrimination; respect for the rights and abilities of children with disabilities; full participation; equality of opportunity; equality of men and women; freedom of choice; creating equal conditions; creating conditions for independent living; b) immanent - internal principles of state policy to ensure the rights and freedoms of persons with disabilities, which are exclusive and specific, inherent only in this sub-policy. These include: taking into account the needs and interests of persons with disabilities; comprehensive support for people with disabilities; application and implementation of the principles of universal design; end-to-end accessibility; raising awareness of and about people with disabilities; promoting sustainable urban mobility.

Key words: persons with disabilities, state policy on ensuring the rights and freedoms of persons with disabilities, principles, administrative and legal principles.

Постановка проблеми. Формування та реалізація державної політики щодо забезпечення прав і свобод осіб з інвалідністю завжди була та залишається складним, багатовекторним і цілеспрямованим процесом, що обов'язково має мету, завдання, напрями. При цьому кожна із складових такої державної політики має відповідати її принципам, на основі та у відповідності до яких і здійснюють свою діяльність органи публічної влади під час реалізації вказаної політики. За таких обставин, для належного формування та реалізації такої політики вбачається необхідним розглянути відповідні принципи.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженням принципів формування та реалізації державної політики у різних сферах суспільного життя неодноразово були предметом наукових пошуків таких вчених як В. Авер'янов, О. Безпалова, Ю. Битяк, О. Валецький, В. Галуцько, І. Гриценко, В. Гарашук, О. Джафарова, Т. Дракохруст, О. Дрозд, Г. Зубко, В. Комзюк, В. Настюк, Д. Приймаченко, С. Стеценко та низки інших. Разом із цим, доцільно зауважити, що принципів формування та реалізації державної політики стосовно забезпечення прав і свобод осіб з інвалідністю на сьогоднішній день були оглядово розглянуті у наукових розробках В. Кондратенка, К. Міщенко, В. Петрусевич, Є. Соболя й інших, що, у свою чергу, обумовлює доцільність проведеного дослідження.

Мета статті полягає у тому, щоб на основі сучасних наукових розробок, чинної нормативно-правової бази визначити правові засади (принципи) формування та реалізації державної політики щодо забезпечення прав і свобод осіб з інвалідністю та, у разі необхідності, здійснити їх систематизацію.

Виклад основного матеріалу дослідження. Принцип (від лат. principium – основа, початок) – це основне, вихідне положення якої-небудь наукової системи, теорії, ідеологічного напрямку, політичного устрою тощо; особливість, покладена в основу створення або здійснення чого-небудь [1, с. 693; 2, с. 366]; основне, найзагальніше, вихідне положення, засіб, правило, що визначає природу і соціальну сутність явища, його спрямованість і найсуттєвіші властивості [3, с. 190]; відправна ідея, основна засада, що визначає зміст і спрямованість регулювання [4, с. 66]. Відтак, екстраполюючи на сферу державної політики, закономірно вбачається, що принципи є основоположним елементом, базисом відповідної публічної діяльності, які визначають засади її формування та реалізації, розкривають її сутність.

На думку І. Чеховської, принцип є центральним поняттям, основоположною ідеєю, що пронизує систему будь-яких знань і субординує його. У межах теоретичного знання про державну політику принцип визначає вимогу розгортання самого знання в систему, де всі теоретичні положення тісно пов'язані між собою і певним чином впливають одне на одного [5, с. 111]. Тобто, авторка акцентує на системоутворюючому аспекті принципів, їх істотності для будь-чого, -кого.

Водночас, принципи являють собою результат узагальнення людьми об'єктивно чинних законів і закономірностей, притаманних їм загальних рис, характерних фактів і ознак, які стають загальним началом їх діяльності [3, с. 190]. Тож, у контексті державної політики, принципи задають ключові правила, орієнтири й основи для належної діяльності суб'єктів публічної влади з її формування та реалізації.

Враховуючи управлінську складову процесу формування та реалізації державної політики, закономірно, що й відповідні принципи мають аналогічний характер і співвідносяться з принципами публічного управління. У даному контексті дослідниками відзначається, що принципи – це основоположні правила діяльності органів, інститутів і людей з управління суспільними процесами, що ґрунтуються на знанні законів функціонування та розвитку соціуму [6, с. 16]. Принципи публічного управління, як зазначає В. Малиновський, визначають вимоги до системи, структури, організації і процесу управління, напрямки й

межі прийняття управлінських рішень. Вони взаємодіють між собою в межах цілісної системи, врівноважуючи чи посилюючи один одного, що дає змогу достатньою мірою розкрити свою природу, індивідуальність і регулюючі можливості. До цього ж, автор наголошує, що принципи публічного управління повинні ґрунтуватися на законах розвитку суспільства, відповідати цілям управління, враховувати часові та територіальні аспекти відповідних процесів, мати правове оформлення [3, с. 193].

Таким чином, з урахуванням викладеного, принципи державної політики щодо забезпечення прав і свобод осіб з інвалідністю можна визначити як закріплені у правовій формі базові, керівні ідеї, основоположні правила, норми та стандарти, що розкривають її сутність, визначають засади її формування та реалізації задля гарантування повноцінного здійснення відповідними особами своїх прав і свобод, а також їх утвердження, охорони та захисту.

Принципи державної політики, в тому числі її формування та реалізації, традиційно поділяють на універсальні (загальні) та галузеві (спеціальні) [5, с. 111; 6, с. 16; 7, с. 276]. Універсальні (загальні) принципи притаманні державній політиці в цілому, вони діють у всіх її видах (підвидах). У свою чергу, галузеві (спеціальні) принципи є оригінальними, вони, як правило, притаманні конкретному виду (підвиду) державної політики.

До універсальних (загальних) принципів науковці відносять: об'єктивність; конкретність; оптимальність; зворотні зв'язки; відповідність юридичним нормам тощо [6, с. 16; 7, с. 276]; верховенства права, законності, дотримання прав людини, гласності та публічності, системності, комплексності, науковості, плановості, ефективності, своєчасності, контролю, гнучкості [8, с. 74-81] й інші. Означені принципи закріплені, передусім, у Конституції України, конкретизуються у низці нормативно-правових актів та застосовуються у всій політико-управлінській діяльності держави.

У відповідному контексті, Н. Коршунова універсальні (загальні) принципи формування та реалізації державної політики обґрунтовано визначає як конституційні та, зокрема, відносить до них принципи демократизму; верховенства права; законності; народного та державного суверенітету; утвердження та забезпечення прав і свобод людини; гарантування прав і свобод людини та громадянина; відповідності державної політики нормам міжнародного права та положенням міжнародних договорів; політичної багатоманітності [9, с. 160-166].

Водночас, легітимний перелік універсальних (загальних) принципів державної політики надано законодавцем у ч. 2 ст. 2 Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 01.07.2010 р. № 2411-VI. Такими принципами є: 1) пріоритетність захисту національних інтересів; 2) верховенство права, забезпечення реалізації прав і свобод людини і громадянина, повага до гідності кожної особи, забезпечення особливого піклування про дитину та реалізації її прав; 3) рівність усіх суб'єктів права власності перед законом, захист конкуренції у сфері економічної діяльності; 4) здійснення державної влади на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову; 5) відкритість та прозорість процесів підготовки і прийняття рішень органами державної влади та органами місцевого самоврядування; 6) забезпечення сталого розвитку економіки на ринкових засадах та її соціальної спрямованості; 7) забезпечення балансу загальнодержавних, регіональних та місцевих інтересів; 8) свобода, соціальна справедливість і творча самореалізація, участь громадян в управлінні державними і суспільними справами; 9) соціальне партнерство та громадянська солідарність [10].

Окрім цього, наведений вище перелік універсальних (загальних) принципів формування та реалізації державної політики варто доповнювати принципами гуманізму, доцільності та обґрунтованості, когерентності, комплексної взаємодії суб'єктів, людиноцентризму, полісуб'єктності, прогнозованості, транспарентності, фаховості та компетентності суб'єктів.

Свою чергою, стосовно галузевих (спеціальних) принципів формування та реалізації державної політики щодо забезпечення прав і свобод осіб з інвалідністю варто зазначити, що дані принципи мають особливості, адже включають в себе як адаптовані загальні принципи державної політики, так і виключні, специфічні принципи.

Загальні принципи досліджуваної субполітики тотожні деяким універсальним (загальним) принципам державної політики в цілому, проте мають суттєве значення для сфери забезпечення прав і свобод осіб з інвалідністю та являються адаптованими до її змісту. Такі принципи ми пропонуємо розуміти як ординарні.

Ординарні (загальні) принципи формування та реалізації державної політики щодо забезпечення прав і свобод осіб з інвалідністю вироблені світовою спільнотою та, як зазначає Є. Соболев, полягають, по-перше, у відповідальності уряду за створення системи, спрямованої на усунення умов, що призводять до інвалідності, та вирішення питань, пов'язаних з наслідками інвалідності; по-друге, у забезпеченні з боку держави однакового рівня життя осіб з інвалідністю та інших співгромадян, зокрема у сфері прибутків, освіти, зайнятості, охорони здоров'я, участі у житті суспільства; по-третє, у створенні з боку держави умов для незалежного життя осіб з інвалідністю (самозабезпечення, самодостатність); по-четверте, у визнанні рівності осіб з інвалідністю з іншими громадянами у сфері реалізації конституційних прав і дотримання обов'язків; по-п'яте, у створенні рівних умов для осіб з інвалідністю на всій території країни, незалежно від місця їх проживання; по-шосте, в урахуванні особливостей осіб з інвалідністю під час реалізації державної політики щодо осіб з інвалідністю; по-сьоме, у залученні осіб з інвалідністю до розробки й застосування законодавства й стратегій, що торкаються їхнього медичного, економічного та соціально-політичного становища [11, с. 94-95].

Нормативно ординарні принципи досліджуваної субполітики закріплені у Конвенції про права осіб з

інвалідністю. До них належать принципи свободи вибору, незалежності, недискримінації, залучення та включення до суспільства, поваги до особливостей осіб з інвалідністю, доступності, рівності можливостей, рівності чоловіків і жінок, поваги до прав і здібностей дітей з інвалідністю [12]. Водночас, майже аналогічний перелік принципів міститься у Стратегії Ради Європи про права осіб з інвалідністю на 2017-2023 роки. Дані принципи визначаються як основоположні і серед них – незалежності, свободи вибору, повної участі, рівності, людської гідності [13].

Разом з цим, галузеві (спеціальні) принципи формування та реалізації державної політики щодо забезпечення прав і свобод осіб з інвалідністю, як зазначалось вище, включають в себе й виключні, специфічні принципи. Такі принципи ми пропонуємо розуміти як іманентні, оскільки вони є внутрішніми, тобто притаманні (властиві) лише досліджуваній субполітиці.

До іманентних принципів державної політики щодо забезпечення прав і свобод осіб з інвалідністю ми відносимо принципи врахування потреб та інтересів осіб з інвалідністю; всебічної підтримки осіб з інвалідністю; застосування та впровадження засад розумного пристосування; застосування та впровадження засад універсального дизайну; наскрізної безбар'єрності; підвищення рівня обізнаності осіб з інвалідністю та щодо них; розвитку засад партиципації та згуртованості щодо осіб з інвалідністю; сприяння розвитку сталої міської мобільності. При цьому, наведений перелік іманентних принципів не є вичерпним, залежно від обставин, він може бути розширений та/або деталізований.

Отже, принципи державної політики щодо забезпечення прав і свобод осіб з інвалідністю поділяються на:

1. Універсальні (загальні) – принципи, що притаманні державній політиці в цілому, застосовуються у всіх її видах (підвидах). До них, зокрема, відносяться: верховенства права; відповідності нормам міжнародного права та положенням міжнародних договорів; гуманізму, доцільності та обґрунтованості; ефективності; законності; зворотних зв'язків; когерентності, комплексної взаємодії суб'єктів; людиноцентризму; науковості; плановості; полісуб'єктності; пріоритетності захисту національних інтересів; прогнозованості; рівності усіх суб'єктів; системності; транспарентності; утвердження та забезпечення прав і свобод людини; фаховості та компетентності суб'єктів.

2. Галузеві (спеціальні) – оригінальні принципи, що, як правило, притаманні конкретному виду (підвиду) державної політики. Своєю чергою вони диференціюються на:

а) ординарні – внутрішні принципи державної політики щодо забезпечення прав і свобод осіб з інвалідністю, які мають загальний характер та суттєве (базове) значення. Вони тотожні деяким універсальним (загальним) принципам державної політики в цілому, проте являються адаптованими до змісту державної політики щодо осіб з інвалідністю. До них, зокрема, відносяться: відповідальності уряду за створення системи, спрямованої на усунення умов, що призводять до інвалідності, та вирішення питань, пов'язаних з наслідками інвалідності; доступності; забезпечення однакового рівня життя; залучення та включення до суспільства; недискримінації; поваги до прав і здібностей дітей з інвалідністю; повної участі; рівності можливостей; рівності чоловіків і жінок; свободи вибору; створення рівних умов; створення умов для незалежного життя; урахування особливостей;

б) іманентні – внутрішні принципи державної політики щодо забезпечення прав і свобод осіб з інвалідністю, які є виключними та специфічними, тобто притаманні (властиві) лише цій субполітиці. До них відносяться: врахування потреб та інтересів осіб з інвалідністю; всебічної підтримки осіб з інвалідністю; застосування та впровадження засад розумного пристосування; застосування та впровадження засад універсального дизайну; наскрізної безбар'єрності; підвищення рівня обізнаності осіб з інвалідністю та щодо них; розвитку засад партиципації та згуртованості щодо осіб з інвалідністю; сприяння розвитку сталої міської мобільності.

Висновки. Отже, у вищевказаного можна зробити висновок, що принципи державної політики щодо забезпечення прав і свобод осіб з інвалідністю – це закріплені у правовій формі базові, керівні ідеї, основоположні правила, норми та стандарти, що розкривають її сутність, визначають засади її формування та реалізації задля гарантування повноцінного здійснення відповідними особами своїх прав і свобод, а також їх утвердження, охорони та захисту;

Разом із цим, принципи державної політики щодо забезпечення прав і свобод осіб з інвалідністю поділяються на: 1) універсальні (загальні) – принципи, що притаманні державній політиці в цілому, застосовуються у всіх її видах (підвидах); 2) галузеві (спеціальні) – оригінальні принципи, що, як правило, притаманні конкретному виду (підвиду) державної політики. Галузеві (спеціальні), своєю чергою, диференціюються на: а) ординарні – внутрішні принципи державної політики щодо забезпечення прав і свобод осіб з інвалідністю, які мають загальний характер та суттєве (базове) значення. Вони тотожні деяким універсальним (загальним) принципам державної політики в цілому, проте являються адаптованими до змісту державної політики щодо осіб з інвалідністю; б) іманентні – внутрішні принципи державної політики щодо забезпечення прав і свобод осіб з інвалідністю, які є виключними та специфічними, тобто притаманні (властиві) лише цій субполітиці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Словник української мови; редкол.: І. К. Білодід (гол.) та ін. : в 11 т. Т. 7. Київ : Наук. думка, 1978. 724 с.

2. Тлумачний словник української мови ; А. О. Івченко. Х. : Фоліо, 2002. 540 с.
3. Малиновський В. Я. Державне управління : навч. посіб. Вид. 2-ге, допов. та переробл. К. : Атіка, 2003. 576 с.
4. Загальна теорія права: Підручник ; За заг. ред. М.І. Козюбри. К.: Ваіге, 2015. 392 с.
5. Чеховська І.В. Державна сімейна політика в Україні: теорія та практика реалізації: монографія. Кам'янець-Подільський, ТОВ «Друкарня «Рута», 2013, 736 с.
6. Державна політика : підручник ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (гол.), К. О. Ващенко (заст. гол.), Ю. П. Сурмін (заст. гол.) та ін. К. : НАДУ, 2014. 448 с.
7. Дослідження державних політик: методологія, процедури та європейські практики : монографія; авт. кол. : Л. В. Гонюкова, В. М. Козаков, В. А. Ребкало та ін. ; за заг. ред. Л. В. Гонюкової, В. М. Козакова. Київ : НАДУ, 2018. 400 с.
8. Кошиков Д. О. Адміністративно-правові засади реалізації державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки держави : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2021. 485 с.
9. Коршунова Н. В. Поняття державної політики: теоретико-правове дослідження: дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії : 12.00.01 (081 – Право). Київ 2017. 240 с.
10. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 01.07.2010 р. № 2411-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>
11. Соболь Є.Ю. Діяльність органів публічної влади щодо реалізації захисту прав та свобод інвалідів: адміністративно-правова теорія та практика: дис...док. юр. наук: 12.00.07. Класичний приватний університет. Запоріжжя, 2015. 546 с.
12. Конвенція про права осіб з інвалідністю (Конвенція про права інвалідів) ООН; Конвенція від 13.12.2006. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text
13. The Council of Europe Disability Strategy 2017-2023. URL: <https://www.coe.int/en/web/disability/strategy-2017-2023>

REFERENCES:

1. Bilodid, I.K. (Ed). (1978). Slovnkyk ukrainsoi movy. [Dictionary of the Ukrainian language]. v 11 t. T. 7. 724. [in Ukrainian].
2. Ivchenko, A.O. (2002). Tlumachnyi slovnyk ukrainsoi movy. [Explanatory dictionary of the Ukrainian language]. 540. [in Ukrainian].
3. Malynovskiy, V. Ya. (2003). Derzhavne upravlinnia. [Governance]. navch. posib. Vyd. 2-he, dopov. ta pererobl. 576. [in Ukrainian].
4. Koziubra, M.I. (Ed), (2015). Zahalna teoriia prava. [General theory of law] 392. [in Ukrainian].
5. Chekhovska, I.V. (2013). Derzhavna simeina polityka v Ukraini: teoriia ta praktyka realizatsii. [State family policy in Ukraine: theory and practice of implementation]. 736. [in Ukrainian].
6. Kovbasiuk, Yu.V., Vashchenko, K.O., Surmin, Yu.P. (2014). Derzhavna polityka. [Public policy]. 448. [in Ukrainian].
7. Honiukova, L.V. (Ed), Kozakov, V.M. (Ed), Rebkalo, V.A. (2018). Doslidzhennia derzhavnykh polityk: metodolohiia, protsedury ta yevropeiski praktyky. [Public policy research: methodology, procedures and European practices.] monohrafiia. 400. [in Ukrainian].
8. Koshykov, D. O. (2021). Administratyvno-pravovi zasady realizatsii derzhavnoi polityky u sferi zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky derzhavy. [Administrative and legal principles of implementation of state policy in the field of economic security of the state]. dys.... d-ra yuryd. nauk: 12.00.07. 485. [in Ukrainian].
9. Korshunova, N. V. (2017). Poniattia derzhavnoi polityky: teoretyko-pravove doslidzhennia. [The concept of public policy: theoretical and legal research] dysertatsiia na zdobuttia naukovooho stupenia doktora filosofii : 12.00.01 (081 – Pravo). 240. [in Ukrainian]
10. Pro zasady vnutrishnoi i zovnishnoi polityky. (2010, July 1). [On the principles of domestic and foreign policy] Zakon Ukrainy № 2411-VI. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text> [in Ukrainian].
11. Sobol, Ye.Iu. (2015). Diialnist orhaniv publichnoi vlady shchodo realizatsii zakhystu prav ta svobod invalidiv: administratyvno-pravova teoriia ta praktyka. [Activities of public authorities in the implementation of protection of the rights and freedoms of persons with disabilities: administrative and legal theory and practice]. dys...dok. yur. nauk: 12.00.07. 546. [in Ukrainian].
12. Konventsiiia pro prava osib z invalidnistiu (Konventsiiia pro prava invalidiv) (2006, December 13). [Convention on the Rights of Persons with Disabilities (Convention on the Rights of Persons with Disabilities)]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text [in Ukrainian].
13. The Council of Europe Disability Strategy 2017-2023. (2016, November 13). Retrieved from: <https://www.coe.int/en/web/disability/strategy-2017-2023> [in European].

Стаття надійшла до редакції: 15.04.2022